Тәбрик едирик!

Әзиз достумуз Күлһүсејн Һүсејнов!

Азәрбајҹан Јазычылар Иттифагынын рәјасәт һејәти Сизи анадан олмасынын бир 50 иллијә мүнасибәтилә самимијјәтлә тәбрик едир. Сизин јолдашларынызы вә охучуларынызы Сизи мүхтәлиф дөврүндә әдәбијјат коллуҗ мәсәлә нә гәдәр дәрин нүмајәндәләриндән бири кими танијырлар. Һәлә илк һекајәләринизә олан «Ана», «Ағ кәлә» ки дигәти чәлб едән јарадычылығынызы илләр кетдикчә даһа да камилләшдирдиз. Сиз бу илләр әрзиндә он алты китаб ишыг едәрәмиш, бир сыра мө'нали мәнзур ше'рләринизә, һекајәләринизә вә повестләринизә охучуларын мөһәббәтини газанмысыныз. «Бир өмүрү чырпынарыз», «Аҗ вә чилләјдә», «Мәнсур ше'ләри», «Јашамаг үчүн», «Инсан», «Мүчүр» китабларынызы ејни заманда совет әдәбијјатынын ән мүтәрәгги вә мө'нали нүмајәндәләриндән бири кими гијмәтләндирә биләрик. Сизин «Гибәт», «Гуру» һекајәләринизә классик мәсәләләрин гијмәтини әсрләрдән әсрләрә, совет адамларына бөјүк мәнәббәт дүјгусу илә јазылмышдыр. «Бәнөвшә офсанәси», «Ата», «Гатар кедир», «Күл өмрү», «Мөһәббәт», «Мүчүр» кими мәнзум ше'рләрини тәкчә Азәрбајҹан охучулары тәрәфиндән дејил, гардаш халгларын әдәбијјат хадимләри тәрәфиндән дә јүксәк гијмәтләндирилмәси, Москва мәтбуатында тәгдир олунмасыдыр.

Сизин әсәрләринә рус, Украина, татар, башгырд, курду, гырғыз, белә ки, инкилис, франсыз, полјак, чех, мәкедон дилләринә тәрҹүмә едилмәсидир.

Сиз, ејни заманда, тәрәггијәли бир алим-педагогсунуз. Мәшһур шаирләрә Микајыл Мушфигин һәјат вә јарадычылығы сәһифәләрә апарылмыш тәдгигатлар әдәбијјатымызын тарихинин вә мүасир нисбәтләринин өјрәнилмәсинә әһәмијјәтли бир һәдиәсидир.

Охучулар сизи өз сәнәтинә гаршы тәләбкар, сөзүнә сәнәтинә гөдәр гијмәтинә јахшы билән бир јазычы кими танијырлар.

Әзиз достумуз! Бүтүн халг јолдашларынызы адындан Сизи тәбрик едир. Сизә јени-јени јарадычылыг гәләбәләри, узун өмүр вә чансағлығы арзуладыгыз.

АЗӘРБАЈҸАН ЈАЗЫЧЫЛАР ИТТИФАГЫНЫН РӘЈАСӘТ ҺЕЈӘТИ

ЧАНЛЫ ЛӨВҺӘЛӘР

ҺӨРМӘТЛИ КҮЛҺҮСӘЈН ҺҮСЕЈНОВ!

Сизи, танымыш Азәрбајҹан насирини вә әдәбијјатшүнаслығы, әламәтдар илә-нуму анадан олмасынын әлли иллијә мүнасибәтилә үрәкдән тәбрик едирик.

Биз Сизин мүасирләрини фәхрлә әмәјнә бәр олунмуш әдәбијјат һекајәләр вә повестләр мүәллифи кими танијырыг. Сизин нарал, дирин, дәрин һәјати мушаһидә илә јазылмыш мәнзәр ше'ләринизә бөјүк шөһрәт газдырмышдыр.

Азәрбајҹан совет поезијасынын - јарадыҗылығынын бири олан Мәнәдјәм Мушфигин јарадычылығы һаггында тәдгигатларынызы вә мәгаләләринизә дә јүксәк гијмәтләндирилмишдир.

Әзиз Күлһүсејн Һүсејнов!

Сизә узун өмүр, јени јарадычылыг мүвәффәгијјәтләри, хошбәхтләр арзу едирик!

СӘРИ ЈАЗЫЧЫЛАР ИТТИФАГЫ ИДАРӘ ҺЕЈӘТИНИН КАТИБЛИЈИ.

АЗӘРБАЈҸАН ӘДӘБИЈЈАТЫ ШУРАСЫ

Күлһүсејн Һүсејновун сөнәт әдәбијјатынын орта нәслинә аиддир. Ону, Насирдир, Онун һекајә вә мәнзум ше'рләри совет адамларынын јениҹә гөрәмә өмүр чошгунлуғу тәрәннүмүдүр, мүасир инсанын сафа вә гәмә әхлаги кефијјәтләринә бөјүк әһәмијјәтдир. Ону әлли китабын, бир нечә тәдгигат әсәринин мүәллифи кими дә өјрәнмәк вә јазычынын характериә бир өсәри гарғымышдадыр. «Мүчүр» һәмчә кичик, мәзмунча чох кәлә вә мө'нали бир ше'рдир. Мүәллифин дигәтини чәлб едән һадисә һәјат вә чәмијјәтимиз үчүн хүсусиијјәтләрә, бир нәдәр вә тәсадүф едилән чанлы бир сөнәтдир. Ана, өлүм, кечән гысмыны кичик, јарашмагла бир мүчүр бағлајыр. Мүчүр өзү ана ҺАДИСӘ кими һәмишә палтар - долабынын јухарысында, гојуг, гијмәтли шеләри орада сахлајыр-лар.

1941-чи илдә фашистләрин торпаглармызы басгын етдији заманда — Вотонин атасы вә анасы Сибирдә өмрүнү чөһрәсә кечирр. Ана өнтијаҗ ичиндә оланда, көрпәләри сахламаг гадысы мүчүрүн бағлаҗысы. Ана чошгунлуғу чөпчилә илә бөјүтүр. Күнүн биринда мүчүр ачылыр, бошалмаз үчүн јох, химнин дәринләри билмәсиндән. Ана Азәрбајҹан торпағына өкүн, ганкин тәбиәтинә вурғунлуғундан дәрин сөмимијјәтлә данышырдар. Сүлејман Рустәм, Рәсул Рза, Мир Мәһәммәд Сејидов вә башгаларынын јаратдыгларында мө'нәвијјәтин бәдиә олунуру.

Хатирәләрдән көрүрүк ки, Сәмәд Вурғун кичик әдәбијјатла бөјүмүш, сә'ләнмәдән јарадычылығы нинкилаб чуғун јорулмадан, сә'ләнмәдән бир өмәјләрәр сәнәткар олмуғар олмуғдур. Шаирдә ән бөјүк мәнәббәт, Ана, Вәтән, Күсејнәдәнин китабдан данышмалардан белә бир мотлаб һәсил олур ки, кәтәрдиги мәсәләрин чох чыхарылмасында, онларын әсәрләринин чап олунмасында, танынмасында Сәмәд Вурғунун хидмәти бөјүкдүр. Сүлејман Рәһимовун, Аллаг Шәмширов кимә хатирәләриндә шаирин бу хидмәтләриндән, инсани кефијјәтләриндән данышмышдыр. Сәмәд Вурғун кичик бир һәјаты, гурмасына, хошбәхт һәјат үчүн әмин јарат-маларына да гајгы, јеј кестәрмишдир. М. Мушфигин «Пишик» јујуг чаванларосинда шаирин бу гајгы-нешлијә тә'сири бир лөвһә дә охучулара чатдырмышдыр.

Сәмәд Вурғун өмүр јолунда гијмәт верә, мәсәлә вә адамларынын түкәнмәз мөһәббәтә сезин, онларда бир јерә олмагдан бөјүк зөвг алан шаир кими, «Мүчүр» кимә ачылыр гәрәмәнә? Бу суал Сәмәд Вурғунун «Өмүр» Ј.Рәһимова Бөјүк Бағырда вә хатирәләринә шаирин өмәк адамларына һәссас вә гајғышәнлијиндән ачыг долуҗу дәлилләрдир.

«Галанчадыр дүнјада...» китабына охудуғча шаирин јаратдығы мөчүзәләрдә, алимләр дә јығынчагында көрүрүк. Онун өз сөзүнә ајн мәнтиг әсәрләрдә, техникумларда, рәјон мәдәнијјәт сарајларында, фәһлә вә колхозчуларынынчагында, әдәбијјат кечәләрә чатдырмасы, бәзи шаир кими сөздән, сәнәтдән илһамла данышмада еднјирик.

«Ше'р вә музејн» хатирәмосәлесинә — мүәллифин Ф Вәлијевлә С. Вурғун Һаггында данышаркән јазыр ки, о, Азәрбајҹан мүгамына бир профессионал музејни гәдәр билирдиг.

«Галанчадыр дүнјада...» хатирәләр китабында гардаш халгларын көрәмәли мүәллифләринин јазылары вә хатирәләр бүтүн совет халгларынын-Азәрбајҹан шаирини бәсләнмиш мөһәббәтини нишанәсидир.

Н. Тихонов С. Вурғунун А. Фадејевлә сөнәтини вә ејни үрәк дөсту олдуғундан фотобәнз сөз ачыр.

Јинанмыр ки, «Галанчадыр дүнјада...» китабыны охудуғар дөрин гәрәбәтлә гәрәнилдәчәкдир.

Әлмәсәд АГАМАЛЫЈЕВ

АЛМАН ШӨРҺӘРИНИН ҺАГГЫНДА ТӘДГИГАТЛАР

Көркәмли Азәрбајҹан шаири Әфәндијев Хаганын јарадычылығына јазылмамыш бир сәнәдә дејил, онун сөрһәдләриндән узагларда да кенишләнмишдир.

Сон илләр Хаганын дөрт јарадыҗа нөшр едилмиш тәдгигатлар арасында алман шөрһүнүнүн Бенедикт Рајнертин «Хаганын бир шаир кими. Поетик мәнтиг вә тәсәввүр» адлы монографијасы хүсуси јер тутур. Өфәр 1972-чи илдә Берлинда Вальтер де Грујтер нашриҗиләри тәрәфиндән бурахылмышдыр. «Мүгаҗисә вә мүбаһисә», «Мә'на әһәнки» вә башгалар кимә фикирлара бөлүнмүш монографијада Хаганы дивамлардан 140 мисраа ше'р нүмунә кетурулмүш тәнгид едилмишдир.

Шүбһәсиз, Б. Рајнертин Хаганы монографијасы бөјүк шаирин јарадычылығынынтәдгиг едән алимләрин јени үчүн мараглы олачаг-дыр.

Һүсејн КӘРИМОВ.

„ГАЛАЧАГДЫР ДҮНЈАДА...“

Кичик рецензија

...китабында (Азәрнешр, 1973) халг шаири Сәмәд Вурғунун тәрҗүмә Јухарыдакы мисраларынын хатирәләри топланмышдыр. Хатирәләр хронолоҗи принсип үзрә дүзүлмүшдүр. Мүәллифләр арасында әмәк адамлары, әдәбијјат вә инчәсәнәт хадимләри вардыр. Китабын тәртибчиси — Ч. Мәмәдәфәндә, редактору профессор К. Талыбзадәдир.

Китаб гочаман әдәбијјат Абдулла Шаигин «Еллər шаиri» хатирә-мәгаләси илә өчмүшдүр. Абдулла Шаигин Сәмәд Вурғун һаггында јазыларында кечмиш нәсли нумунә ола биләчәк шәрфли бир һәјат јолу кечмиш сәнәткарын тәбиәтиндәки бөјүклүјү, халгы, вәтәнә һәдсиз мәнәббәти охучу бир даһа јенидән дүјр вә тә'сирләнир. Хатирәләри охудучча мә'лум олур ки, Сәмәд Вурғунун јарадычылығында, бүтүн ичтимаи фәалијјәтиндә ән мühүм, ән гүвәтли чәһәт онун халгла, халг рүһу илә чох мөһкәм бағлылығыдыр. Бу чәһәти нәзәрә алан А. Шаиг јазыр ки, Сәмәд Вурғунун јени бир әсәри, ејни бир мисрасы халг мәнафејиндән ајры дүшүнмәк мүмкүн дејилди. Онучалар шаирин һәјатындан, јарадычылығындан бә'зи ичтимаи фәалијјәтиндән бәһс едиб хатирәләри сәнифәләрдәнмә ону кән тар-чалы пејзаж сојуды, сипәрдә саз сыхыб гошма дејән, ону чәнәзиндә көнд гојарында отуруб ел ашыгларына дигәтлә гулаг асан ағыр, гарә јаныны, тәбиәтини, ағ сөзүнү, дуз данышмасы сезин, ше'рләр өз үчүн һәјат, бәлки одлу-ләләлу бир кимә кәл ләмиинә сүнкү илә өвә өлән, гәзәб (дөнүр ше'рләрини дүшмәнин баһына чөрпән, хәјалымызы гәләбәјә рүбәлә дыран дүјгусу јаныр, кәл ачсачы мүхрик ел атсагтарасы-нымы көрүр.

Сәмәд Вурғундан сөһбәт ачан хатирә мүәллифләри өзүн шаир һаггындамыдан, алим әәнәсиндан; халг мәнафејинин мүдафиәчиси олмасындан; мүсигинин, тарихинин дәрин вә бөлмәсиндән; Азәрбајҹан торпағына өкүн, ганкин тәбиәтинә вурғунлуғундан дәрин сөмимијјәтлә данышырдар. Сүлејман Рустәм, Рәсул Рза, Мир Мәһәммәд Сејидов вә башгаларынын јаратдыгларында мө'нәвијјәтин бәдиә олунуру.

Хатирәләрдән көрүрүк ки, Сәмәд Вурғун кичик әдәбијјатла бөјүмүш, сә'ләнмәдән јарадычылығы нинкилабчылыг чуғун јорулмадан, сә'ләнмәдән бир өмәјләрәр сәнәткар олмуғар олмуғдур. Шаирдә ән бөјүк мәнәббәт, Ана, Вәтән, Күсејнәдәнин китабдан данышмалардан белә бир мотлаб һасил олур ки, кәтәрдиги мәсәләрин чох чыхарылмасында, онларын әсәрләринин чап олунмасында, танынмасында Сәмәд Вурғунун хидмәти бөјүкдүр. Сүлејман Рәһимовун, Аллаг Шәмширов кимә хатирәләриндә шаирин бу хидмәтләриндән, инсани кефијјәтләриндән данышмышдыр. Сәмәд Вурғун кичик бир јаратмасына, хошбәхт һәјат үчүн әмин јаратмаларына да гајгы, јеј кестәрмишдир. М. Мушфигин «Пишик» јујуг чаванросинда шаирин бу гајгы-нешлијә тә'сири бир лөвһә дә охучулара чатдырмышдыр.

Сәмәд Вурғун өмүр јолунда гијмәт верә, мәсәлә вә адамларынын түкәнмәз мөһәббәтә сезин, онларда бир јерә олмагдан бөјүк зөвг алан шаир кими, «Мүчүр» нә ачыр? Бу суал Сәмәд Вурғунун «Өмүр» Ј.Рәһимова Бөјүк Бағырда вә хатирәләринә шаирин өмәк адамларына һәссас вә гајғышәнлијиндән ачыг долуҗу дәлилләрдир.

«Галанчадыр дүнјада...» китабына охудуғча шаирин јаратдығы мөчүзәләрдә, алимләр дә јығынчагында көрүрүк. Онун өз сөзүнә ајн мәнтиг әсәрләрдә, техникумларда, рәјон мәдәнијјәт сарајларында, фәһлә вә колхозчуларынынчагында, әдәбијјат кечәләрә чатдырмасы, бәзи шаир кими сөздән, сәнәтдән илһамла данышмада еднјирик.

«Ше'р вә музејн» хатирә-мосәлесинә — мүәллифин Ф Вәлијевлә С. Вурғун Һаггында данышаркән јазыр ки, о, Азәрбајҹан мүгамына бир профессионал музејни гәдәр билирдиг.

«Галанчадыр дүнјада...» хатирә-мәгаләләр китабыны охудуғар дөрин гәрәбәтлә гәрәнилдәчәкдир.

Әлмәсәд АГАМАЛЫЈЕВ

Азәрбајҹан ССР Мәдәнијјәт Назирлији вә «Әдәбијјат вә инчәсәнәт» јазысы редексијасы

**Кәрим Керимова, Ибраһим Ислам оғлу Ислам, Ислам Ислам оғлу Ислам, Ислам Ислам оғлу Ислам, Ислам